

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

PUBLIC PARTICIPATION IN COMMUNITY WASTE MANAGEMENT IN KO KRET SUBDISTRICT, PAK KRET DISTRICT, NONTHABURI PROVINCE.

สิทธิศักดิ์ สุขเครือ¹, ศุภวิทย์ สุขสุหรีด², จิรวัดน์ แยมมนัส³, วีระศักดิ์ ฮาดดา⁴ และเมธี ทรัพย์ประสพโชค⁵

^{1 2 3}นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

⁴อาจารย์พิเศษสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

⁵อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Sittisak Sukkluea¹, Suphawit Suksurad², Jirawat Yammanus³, Virasak Hadda⁴ and Metee Subprasopchock⁵

^{1 2 3}Student of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University.

⁴Invited Lecturer of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University.

⁵Assistant Professor of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University.

*Email: sittisaksukkluea@gmail.com

Received: 11-07-67 Revised: 24-01-68 Accepted: 06-06-68

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย 3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประชากรในการวิจัย คือ ประชาชนในตำบลเกาะเกร็ด กลุ่มตัวอย่าง 374 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ใหญ่บ้าน 7 หมู่ จำนวน 7 คน สถิติที่ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปตีความ สรุปผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) 3) การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่ไม่แตกต่างกัน และค่าความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการคัดแยก ($r=874^{**}$) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และ 4) แนวทาง มีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และการแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างเต็มที่

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การจัดการขยะมูลฝอย, ตำบลเกาะเกร็ด

Abstract

This research aimed to study: 1) Public participation in waste management; 2) Factors influencing public participation in waste management; and 3) Strategies to promote public participation in community waste management in Ko Kret Subdistrict, Pak Kret District, Nonthaburi Province. The research population consisted of residents in Ko Kret Subdistrict, with a sample size of 374 individuals and 7 village headmen (one from each of the 7 villages) providing key information. Statistical analysis included frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation, t-test, F-test, and correlation coefficient. Qualitative data were analyzed using content analysis and interpretive summary. Research findings: 1. Overall public participation in waste management was very high ($\bar{x} = 4.47$). 2. Overall factors influencing participation in waste management were high ($\bar{x} = 4.42$). 3. Hypothesis testing showed no significant difference in opinions on waste management participation among different personal factors. The correlation analysis revealed a strong positive correlation between waste sorting ($r=.874$) and participation in waste management. 4. Strategies for promoting participation included waste recycling and providing opportunities for feedback. These approaches are expected to enhance public participation in waste management.

Keywords: Participation, Waste Management, Ko Kret Subdistrict.

บทนำ

การขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ชุมชนเมืองทั้งในเมืองหลวงและต่างจังหวัดหลายพื้นที่จึงประสบปัญหาที่ไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอันเนื่องมาจากไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดีในการกำจัดขยะมูลฝอย อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสมของทั้งภาครัฐและประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่ตกค้างจำนวนมาก จึงจำเป็นจะต้องแสวงหาวิธีการจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เป็นต้นตอของการเกิดขยะมูลฝอยโดยตรงทั้งนี้ เพื่อมิให้ปัญหาขยายตัวและรุนแรงยิ่งขึ้นซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 - 2559 มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอันจะยังผลให้การพัฒนาประเทศเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิตของประชาชนโดยได้กำหนดแนวทางที่จำเป็นเร่งด่วนในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดทดแทนได้ให้เข้าสู่สภาพสมดุลของการใช้และการเกิดทดแทนและกำหนดแนวทางการแก้ไขจัดภาวะมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สารอันตรายและของเสียอันตราย (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558) ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในอนาคต ดังต่อไปนี้ (1) ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ตั้งแต่การเก็บกัก การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัด (2) ควบคุมอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของประชากรและส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนก่อสร้าง หรือบริหาร และดำเนินระบบจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมากขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

จากข้อมูลกรมควบคุมมลพิษ ปี 2561 พบว่า ขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นทั้งหมดประมาณ 6.01 ล้านตันหรือ 16,746 ตันต่อวัน คิดเป็น ร้อยละ 22 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ โดยขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นประชาชนในพื้นที่ จะดำเนินการกำจัดในครัวเรือนโดยการเทกองรวมกันไว้ประมาณ 4.92 ล้านตัน หรือ 13,482 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 21 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งประเทศไทย ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีสัดส่วนองค์ประกอบ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ในอัตราที่ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 8 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยสามารถนำขยะ จำพวกพลาสติกแก้วกระดาษ โลหะ อลูมิเนียมมารีไซเคิลได้ร้อยละ 30-35 และนำขยะอินทรีย์หรือขยะที่สามารถย่อยสลายได้ มาหมักทำปุ๋ย ได้ร้อยละ 45-50 แต่ปัจจุบันอัตราการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีเพียงร้อยละ 21 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นซึ่งยังคงเป็น

อัตราที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการกลับมาใช้ประโยชน์ได้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

จากสถานการณ์ ดังกล่าวมา ทำให้ทราบว่า การจัดการกับปัญหาขยะ คงไม่สามารถผลักให้เป็นภาระของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการลดคัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยเริ่มจากตนเอง ครอบครัว หมู่บ้านหรือชุมชน สถานประกอบการต่างๆ เช่น ร้านอาหาร รวมทั้งองค์กรต่างๆ เช่น โรงเรียน สถานที่ราชการ อาคารสำนักงาน ก็จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหามูลฝอยได้ และยังช่วยให้ประหยัดงบประมาณและทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย ดังนั้น การคัดแยกขยะและของเสียอันตรายที่เหลือใช้จากชุมชน เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการติดตามข้อมูลสถานการณ์ขยะ จะช่วยให้สามารถวางแผนจัดการขยะได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบ โดยเฉพาะขยะบรรจุภัณฑ์ ที่ยากต่อการกำจัด เช่น ถุงพลาสติก และโฟม ที่มีเพิ่มขึ้นตลอด ในขณะที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ ยังไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บ และกำจัดได้หมดในแต่ละวัน จึงเกิดปัญหาขยะตกค้าง รวมทั้งวิธีการกำจัดยังดำเนินการไม่ถูกหลักสุขาภิบาล เช่น การเทกองกับพื้น การเผาในที่โล่งเหล่านี้ ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กลิ่นคาว การปนเปื้อนของแหล่งน้ำ ผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน การแพร่กระจายของแมลงต่างๆ และสัตว์นำเชื้อโรค ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สร้างความเดือดร้อนรำคาญและเป็นทั้งรังเกียจของประชาชนทั่วไป ดังนั้น การจัดการขยะชุมชนชนบทให้ถูกวิธี จะช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าวได้ระดับหนึ่ง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกชุมชน ช่วยดำเนินการจัดการขยะได้อย่างถูกต้องจะทำให้ปัญหาในการจัดการขยะเกิดผลเป็นรูปธรรมเกิดการแก้ไขปัญหายั่งยืน และเกิดเป็นผลประโยชน์ต่อชุมชนอีกหนทางหนึ่งด้วย (ทงศักดิ์ ปัดสินธุ์, 2561)

ตำบลเกาะเกร็ดเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในอำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรีมีหมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้านมีประชากรทั้งสิ้น 5,670 คน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ได้พยายามดำเนินการแก้ไขปัญหามูลฝอยอย่างจริงจัง โดยคลิปปแนวทางในการพัฒนาในด้านการจัดการรวมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้เป็นส่วนจะเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ดได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและพยายามจัดการกับปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังโดยพยายามเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับขยะมูลฝอย เพื่อให้เกิดผลที่มีความยั่งยืน (อรสา เงินฉาย, 2550)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 1) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางวิธีการแก้ไขปัญหาและเป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสมัครใจ โดยมีผู้ให้ความหมายที่คล้ายกันไว้ดังนี้

เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ (2543 : 11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชน ซึ่งประกอบด้วยบุคคล กลุ่ม และองค์กรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น ประเด็นปัญหา การตัดสินใจ กำหนดนโยบาย การวางแผน การได้รับ ประโยชน์ การตรวจสอบการให้อำนาจรัฐทุกระดับ การติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหา อุปสรรค ดังนั้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับบุคคลและองค์กรหลายประเภท เพื่อให้เกิดความสมานไมตรี

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2557 : 3) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ชาวบ้าน ทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่างๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เข้าร่วมเพราะการหวังรางวัล ตอบแทน และที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิต ความจำเป็น ความต้องการ และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย

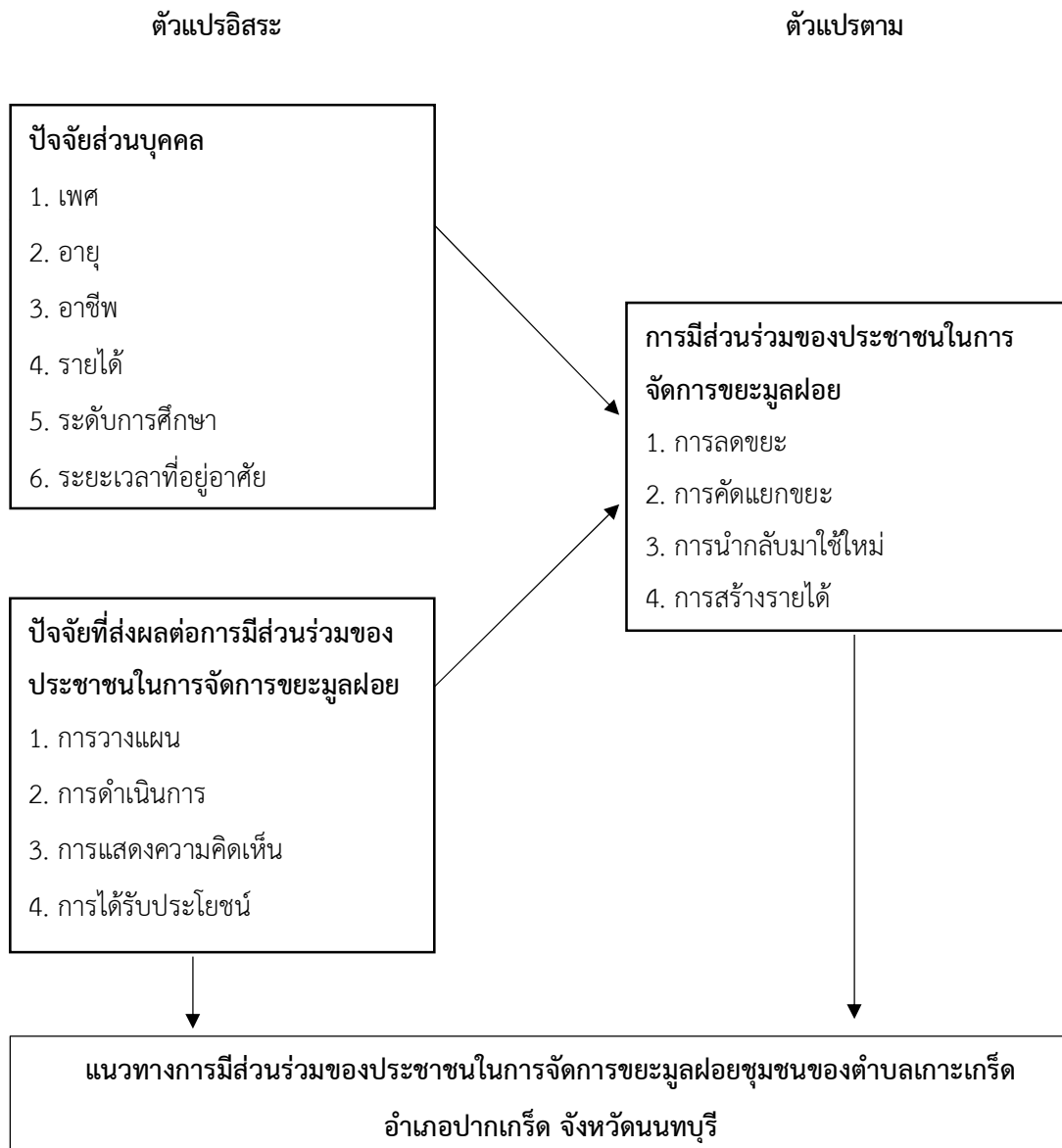
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอยเป็นการจัดการและลดปริมาณของขยะมูลฝอย ไม่ว่าจะเป็น ขวดพลาสติก เศษวัสดุ เศษสินค้า ถ้วยภาชนะ เศษอาหาร เหลือทิ้ง เพื่อให้ปริมาณของขยะลดลงและมีการดำเนินการแบบเป็นระบบและถูกต้องตามกระบวนการจัดการขยะที่ถูกต้อง

ศรินทร์ทิพย์ กริมเขียว (2550) ได้กล่าวว่า มูลฝอย นอกจากมีความหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535 แล้วยังความหมายครอบคลุมถึง เศษของเหลือใช้จากกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกทิ้งจากชุมชน ซึ่งได้แก่ มูลฝอย ที่เกิดจากบ้านพักอาศัย ร้านค้า เขตพาณิชย์กรรม อาคาร สำนักงานโรงงาน อุตสาหกรรมกลุ่มธุรกิจบริการต่าง ๆ และจากเขตเกษตรกรรมด้วย

สวัสต์ โนนสูง (2553) บอกว่ามูลฝอย หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจาก กระบวนการผลิตและอุปโภค ซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิดเป็นของแข็งหรือกากของเสีย (Solid Waste) มีผลเสียต่อสุขภาพทางกาย และจิตใจ เนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ทำให้เกิดมลพิษและทัศนียภาพที่สกปรก

โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จันทรเพ็ญ มินคร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลบางนางลี่ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การนำถุงผ้าหรือภาชนะอื่นไปตลาดเพื่อใส่ของแทนการใส่ถุงพลาสติก ไม่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในกิจกรรมหรือโครงการ มีส่วนร่วมในการประชุมและทราบถึงปัญหาสาเหตุ มีส่วนร่วมการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีการคัดแยกประเภทมูลฝอยทำให้สามารถวางแผนในการกำจัดมูลฝอยครั้งสุดท้ายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ร่วมทำกิจกรรม เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ ซึ่งดูได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่ทางตำบลบางนางลี่ เป็นผู้กำหนด เช่น กิจกรรมโครงการจัดรถคัดแยกขยะออกให้บริการ กิจกรรมรณรงค์จัดทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางหรือการคัดแยกขยะที่จัดทิ้ง กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะด้วยวิธีต่างๆ กิจกรรม การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ด้านการคัดแยกขยะคือประชาชนยังมีโอกาสในการเข้าไปร่วมขั้นตอนการค้นหาปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนร่วมในโครงการรวมถึงการเข้าร่วมโครงการอาจกล่าวได้ว่าประชาชนยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการอย่างแท้จริงส่วนการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะจากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการปัญหาขยะยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ประชาชนไม่เล็งเห็นความสำคัญในการแยกขยะก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือกำจัด ขยะมีปริมาณมากทำให้เสียเวลายากต่อการแยก ขาดแนวทางหรือขาดการส่งเสริมให้ความร่วมมือในการแยกขยะ การใช้ประโยชน์ที่เกิดมาจากขยะ ขาดงบประมาณและขาดการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการแยกขยะ ขาดการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจรวมไปถึงประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในตำบลเกาะเกร็ดอำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี จำนวน 5,670 คนและนำมาหากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 374 คน และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ นี่จะเป็นแบบสอบถามสอบถามในประเด็นต่างต่างดังนี้ ข้อมูลส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) โดยทดลองใช้กับประชากรกรของชุมชนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.7 ซึ่งในการวิจัยนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ .932

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) หลังจากได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพและนำไปทดลองใช้แล้ว 2) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเองและนำข้อมูลที่ได้ในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 3) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลคือ ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติจำนวน (N) และร้อยละ (%) ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คำนวณหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เป็นหลายข้อและรายด้านโดยใช้วิธีการหาค่าทางสถิติและการแปลความหมายโดยการนำค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ หลายข้อมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อหาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ใหญ่บ้าน ของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 7 คน เพื่อสัมภาษณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามที่สัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกตามแบบสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ

5. การวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยพิจารณาความเหมือนความต่างของสาระที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และจัดหมวดหมู่ให้ได้ประเด็นหลักประเด็นรองสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปประเด็นและตีความ

ผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายร้อยละ 59.1 เป็นหญิงร้อยละ 40.9 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.6 ส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 33.7 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 41.7 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 47.1 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.8

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา คือ ด้านการคัดแยก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างรายได้ ($\bar{X} = 4.41$) และลำดับสุดท้าย ด้านการลดขยะ ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่ ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.46$) และลำดับสุดท้าย ด้านการได้รับประโยชน์ ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวม จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่ปฏิเสธ สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยที่โดยรวมและรายด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผน (X1) ด้านการดำเนินการ (X2) ด้านการแสดงความคิดเห็น (X3) ด้านการได้รับประโยชน์ (X4) มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยรวม (Y)

อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.01 พิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดย ($r=.356^{**}$) ($r=.318^{**}$) ($.249^{**}$) ($.215^{**}$)

5.1 พิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการได้รับประโยชน์ (X4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดขยะในครัวเรือน (Y1) ในระดับสูง ($r=.411^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการสร้างรายได้ (Y4) ในระดับสูง ($r=.287^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำกลับมาใช้ใหม่(Y3) ในระดับสูง ($r=.261^{**}$) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการคัดแยก (Y2) ในระดับสูง ($r=.219^{**}$)

5.2 พิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการแสดงความคิดเห็น (X3) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดขยะในครัวเรือน (Y1) ในระดับสูง ($r=.349^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Y3) ในระดับสูง ($r=.267^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการสร้างรายได้(Y4) ในระดับสูง ($r=.232^{**}$) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการคัดแยก (Y2) ในระดับสูง ($r=.188^{**}$)

5.3 พิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการดำเนินการ (X2) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดขยะในครัวเรือน(Y1) ในระดับสูง ($r=.244^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการสร้างรายได้ (Y4) ในระดับสูง ($r=.232^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำกลับมาใช้ใหม่(Y3) ในระดับสูง ($r=.192^{**}$) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการคัดแยก (Y2) ในระดับสูง ($r=.179^{**}$)

5.4 พิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการวางแผน (X1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดขยะในครัวเรือน (Y1) ในระดับสูง($r=.230^{**}$) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการคัดแยก (Y2) ในระดับสูง ($r=.166^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการสร้างรายได้(Y4) ในระดับสูง ($r=.158^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Y3) ในระดับสูง ($r=.144^{**}$)

6. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ดอำเภopakเกร็ดจังหวัดนนทบุรี สรุปได้ว่า ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ในการจัดการขยะชุมชนโดยการมีส่วนร่วม ประชาชนมีการสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการขยะชุมชน เกิดการสร้างความรู้ในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดการขยะชุมชนเพื่อให้ประชาชนและทุกฝ่ายเกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกการจัดการขยะชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสะอาดที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

อภิปรายผล

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ดอำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ดอำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลเกาะ

เกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมหลายด้าน อาทิ เช่น ด้านการลดขยะก็จะเห็นด้วยในด้านการจัดการขยะ ประชาชนมีการเกิดการมีส่วนร่วมและมีการตื่นตัวในการจัดการขยะของชุมชนและเกิดการลดจำนวนขยะภายในชุมชนลดลง เช่น มีการจัดการขยะมูลฝอยหรือจัดการขยะประเภทขวดพลาสติกหรือประเภทกระป๋องโดยการรีไซเคิลหรือการลดปริมาณขยะ เป็นต้น ด้านการคัดแยก ก็จะมีการแยกประเภทของขยะแต่ละชนิดเพื่อนำไปจัดการไม่ว่าจะเป็นการลดปริมาณหรือการนำไปรีไซเคิล ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ก็จะมีการนำขยะประเภทขวดพลาสติกหรือของที่สามารถนำมาแปรรูปเพื่อนำมาใช้ซ้ำหรือเป็นของชิ้นใหม่ และด้านการสร้างรายได้ ก็จะมีการนำขยะที่นำมาแปรรูปไปขายเพื่อสร้างรายได้สอดคล้องกับ ชัยณรงค์ ทองชาติ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัย พบว่าในชุมชนมีปัญหาปริมาณขยะเฉลี่ย 150 กรัมต่อคนต่อวัน โดยขยะประเภทที่พบมากที่สุด คือ ขยะย่อยสลาย รองลงมาคือ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะ ร้อยละ 53.3 สภาพการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการแก้ไขพฤติกรรมจัดการขยะ ความตระหนักและระบบการจัดการขยะ ส่วนรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลนางพญา มี 3 ขั้นตอน 4 เงื่อนไข คือ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ภายใต้เงื่อนไขด้านทุนทางสังคม เงื่อนไขด้านผู้นำ เงื่อนไขด้านวิธีการจัดการขยะมูลฝอย และเงื่อนไขด้านการมีส่วนร่วมผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการขยะของชุมชนควรได้รับแรงจูงใจ และการส่งเสริมสนับสนุน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสังคม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องเป็นรูปธรรม สามารถนำไปเป็นแนวทางวางแผนขยายผลสู่ชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยมีผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นแกนนำส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จในอนาคตเกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ดอำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ 1) การวางแผน พบว่า ประชาชนและองค์กรบริหารส่วนตำบลมีการวางแผนร่วมกันในการจัดการและลดขยะภายในชุมชน สอดคล้องกับ ชัยณรงค์ ทองชาติ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัย พบว่าในชุมชนมีปัญหาปริมาณขยะเฉลี่ย 150 กรัมต่อคนต่อวัน โดยขยะประเภทที่พบมากที่สุด คือ ขยะย่อยสลาย รองลงมาคือ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการกำจัดขยะสภาพการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการแก้ไขพฤติกรรมจัดการขยะ ความตระหนัก และระบบการจัดการขยะ ส่วนรูปแบบการจัดการ

ขณะแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลนางพญา มี 3 ขั้นตอน 4 เงื่อนไข คือ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ภายใต้เงื่อนไขด้านทุนทางสังคม เงื่อนไขด้านผู้นำ เงื่อนไขด้านวิธีการจัดการขยะมูลฝอย และเงื่อนไขด้านการมีส่วนร่วมผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการขยะของชุมชนควรได้รับแรงจูงใจ และการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสังคม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องเป็นรูปธรรม สามารถนำไปเป็นแนวทางวางแผนขยายผลสู่ชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยมีผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่ รับผิดชอบเป็นแกนนำส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จในอนาคตเกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป 2. การดำเนินการ พบว่า ประชาชนมีการดำเนินการจัดการขยะตามแผนที่ได้วางไว้หรือมีการอบรมให้ความรู้โดยองค์การบริหารส่วนตำบลและทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ช่วยเหลือชุมชนในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย

3. แนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

แนวทางการส่งเสริมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่าแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็น คือ การจัดการประชุมภายในชุมชนหรือการประชุมระดับกลุ่มเพื่อให้ประชาชนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมจัดการขยะชุมชนและสร้างความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและมีความคิดเห็นในการจัดการขยะชุมชนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ 1) การอบรมให้ความรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ควรมีการจัดการอบรมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแก่ประชาชน 2) ควรมีการเสริมสร้างจิตสำนึกในการนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อให้ภายในชุมชนมีปริมาณขยะชุมชนที่ลดลงและประชาชนกระทำจนเป็นกิจวัตรประจำวัน ซึ่งแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการแสดงความคิดเห็นของชุมชนในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ 1) มีการสร้างความร่วมมือในด้านการแสดงความคิดเห็นให้กับประชาชนเพื่อให้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการขยะชุมชน 2. มีการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นของประชาชนแต่ละชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้เสนอแนวทางในการจัดการขยะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรจัดตั้งกลุ่มแกนนำชุมชนหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะโดยเฉพาะ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เนื่องจากพบว่าการแสดงความคิดเห็นมีผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมาก จึงควรจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุมหมู่บ้าน เวทีเสวนา หรือกิจกรรมเวิร์กช็อป เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาคือตอบสนองต่อบริบทของแต่ละพื้นที่
3. ควรมีโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการแยกขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการหมักปุ๋ยอินทรีย์จากขยะอินทรีย์ เพื่อให้ประชาชนเห็นผลที่เป็นรูปธรรม และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. ควรมีระบบจูงใจ เช่น รางวัลสำหรับครัวเรือนที่จัดการขยะได้ดี หรือการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนา "ธนาคารขยะ" ของชุมชน เพื่อนำรายได้กลับคืนสู่สมาชิกในชุมชน
5. องค์การบริหารส่วนตำบลควรบูรณาการกิจกรรมกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อปลูกฝังเยาวชนให้เกิดจิตสำนึกตั้งแต่วัยเรียน และสร้างผลกระทบต่อเนื่องถึงครัวเรือนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเชิงเปรียบเทียบก่อนและหลังการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อวัดผลกระทบที่แท้จริงในด้านปริมาณขยะที่ลดลง และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในชุมชน
2. ขยายขอบเขตการศึกษาไปยังชุมชนที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ชุมชนเมือง ชุมชนชนบท หรือชุมชนในพื้นที่อุตสาหกรรม เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะในบริบทที่หลากหลาย
3. ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) การรวมวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเข้มข้น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม จะช่วยให้เข้าใจเจตคติและพฤติกรรมของประชาชนได้ละเอียดมากขึ้น
4. ควรวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับองค์กร เพื่อให้สามารถออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด
5. วิจัยต่อเนื่องในเชิงประเมินผล (Follow-up Evaluation) เพื่อตรวจสอบความยั่งยืนของแนวทางที่เสนอในงานวิจัยนี้ ว่าสามารถนำไปปรับใช้ในระยะยาวได้หรือไม่ และมีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนในอนาคตอย่างไร

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). *แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)*.
กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชัยณรงค์ ทองชาติ. (2565). *รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏสมุทรปราการ.
- ทงศักดิ์ ปัดสินธุ์. (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลหนองกุงสวรรค์ อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่า กรอบคิด ข้อจำกัด และทางเลือก*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งชาติภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2557). *การบริหารจัดการตามแนวคิดตะวันออก*. กรุงเทพฯ : โฟร์เพช.
- ศรินทร์ทิพย์ กริมเขียว. (2550). *การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง น้ำ ไฟ และดวงดาว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สวัสด์ โนนสูง. (2553). *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). *รายงานประจำปี 2558*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- อรสา เงินฉาย. (2563). *การศึกษาสภาพวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. ปริญญาโทปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.